

Promilleafgiftsfonden for landbrug

INVITATION TIL TEMADAG

KLIMATILPASNING I MARKBRUGET

27. august 2020 kl. 09.45-15.30

Velas, Søften, Trigevej 20, 8382 Hinnerup

TILMELDING

senest 18. august 2020

Læs mere om programmet på næste side.

DELTAGELSE ER GRATIS

Klimaforandringerne rummer både udfordringer og muligheder for planteproduktionen i Danmark. Det er helt afgørende at tilpasse den fremtidige planteproduktion efter klimaforandringerne, hvis udfordringerne skal undgås og mulighederne udnyttes. SEGES inviterer derfor til temadag om klimatilpasning i markbruget, hvor vi sparrer på tværs i landbrugsbranchen om udfordringer og tilpasningsmuligheder.

I løbet af dagen byder vi på tre spændende indlæg, debat og gruppearbejde i forskellige temaer.

Så kom og vær' med til at sætte **DIT** præg på hvilke løsninger og tilpasningsmuligheder, der skal løse landbrugets udfordringer i et fremtidigt klima.

Jens Elbæk
Afdelingschef Planteinnovation

Troels Toft
Sektordirektør, Planter

FOTO: COLOURBOX

PROGRAM

Kl. 09.45-10.00

FORMIDDAGSKAFFE OG INDREGISTRERING

Kl. 10.00-12.00

VELKOMST

Sektordirektør Troels Toft, SEGES

Kl. 10.00-12.00

KLIMAFORANDRINGERNE OG UDFORDRINGER

- » Klimaforandringer frem til nu, samt på kort og lang sigt i fremtiden
Professor Jens Hesselbjerg Christensen, KU
- » Konsekvenser for afgrødernes vækstmæssige betingelser
Professor Jørgen E. Olesen, AU
- » Ændring i grundvandsstand og øget behov for vandaflledning i vandløb
Seniorrådgiver Hans Jørgen Henriksen, GEUS

Kl. 11.30-12.00

DEBAT I PLENUM MED FORSKELLIGE SYN PÅ UDFORDRINGER OG LØSNINGER

Konferencier: Landskonsulent Carsten Fabricius, SEGES

Kl. 12.00-13.00

FROKOST

Kl. 13.00-15.00

GRUPPEARBEJDE i forskellige temaer om løsningsmuligheder og forslag til aktiviteter og samarbejder

- A. *Afvanding, vandløbs vandføringskapacitet og vandløbsnære arealer*
Specialkonsulent Rikke Krogshave Laursen, SEGES
- B. *Dræning og sikring af god afvandingstilstand på dyrkede arealer*
Konsulent Stinna Susgaard Filsø, SEGES
- C. *Klimarobust jord, dyrkningsmetoder og mekanisering*
Landskonsulent Annette Vestergaard, SEGES
- D. *Planteforædling, gødskning og planteværn i et fremtidigt klima*
Specialkonsulent Nanna Hellum Kristensen, SEGES
- E. *Vanding og sikring af vand til markvanding*
Landskonsulent, gødskning Søren Kolind Hvid, SEGES

Kl. 15.00 -15.30

OPSAMLING I PLENUM OG KAFFE/KAGE

Afdelingschef Jens Elbæk, SEGES

Kl. 15.30

FARVEL OG TAK

Gruppearbejde temabeskrivelser

A. Afvanding, vandløbs vandføringskapacitet og vandløbsnære arealer

Flere landmænd får stigende udfordringer med våde eller oversvømmede vandløbsnære arealer og/eller lavbundsjorder. Dette skyldes blandt andet en øget vandføring i vandløbene, forårsaget af øgede mængder nedbør, og stigende terrænnær grundvandsstand, samtidig med at miljøkrav til vandløb peger i retning af mindsket grødeskæring. I fremtiden forventes presset på vandløbenes afledningskapacitet at stige yderligere. Udfordringen er at finde en kombination af langtidsholdbare løsninger, som både kan sikre fremtidige miljøkrav og at vandløbene har tilstrækkelig kapacitet til at aflede de stigende vandmængder.

B. Dræning og sikring af god afvandingstilstand på dyrkede arealer

Mange drænsystemer er dimensioneret og lagt i perioden 1930-1970 eller tidligere. Vi får på landsplan 100 mm mere nedbør om året nu end i 1940 - det er en stigning på 15 %. Samtidig er antallet af kraftige nedbørshændelser også steget. Det betyder, at mange af de 50-100 år gamle drænsystemer ikke effektivt kan bortlede nedbøren. Udfordringen er at sikre en effektiv bortledning af nedbøren samtidig med, at udvaskning af næringsstoffer og pesticider via dræn minimeres. Dette stiller krav til fremtidige drænmeter og drænrådgivning. Der er behov for metoder til omkostningseffektivt at kortlægge (1) omfanget af dræningsbehovet på markerne og (2) markernes eksisterende drænsystemer. Her kan ny teknologi som droner, satellitter, Ground Penetrating Radar (GPR) og jordbundskortlægning med GCM hjælpe.

C. Klimarobust jord, dyrkningsmetoder og mekanisering

Hyppigere og kraftigere vejrekstremer sætter plantedyrkningen under pres. Vi udfordres af stigende vandmængder på markerne, som betyder kortere perioder til optimal jordbearbejdning og færdsel. Våde forhold giver ikke-optimale betingelser for såarbejdet og øger risikoen for skadelig jordpakning og dermed yderligere udfordringer med bortledning af overskudsnedbør. Pakket jord fører til dårligere rodudvikling og ringere udbytter. Stigende temperaturer kan medføre en nedgang i jordens indhold af organisk materiale, hvilket også bidrager til en ringere vand- og lufttransport i jorden og øget risiko for jordpakning. Kortere perioder til optimal udførelse af markopgaver, nye afgrøder og nye dyrkningsmetoder ændrer krav til maskinpark og teknologi.

D. Planteforædling, gødskning og planteværn i et fremtidigt klima

Et mildere klima giver en længere vækstsæson, hvilket giver mulighed for øget produktion og højere udbytter i nogle afgrøder, mens udbyttet i andre afgrøder falder på grund af en hurtigere afmodning. Derudover truer hyppigere og kraftigere vejrekstremer som skybrud og tørkeperioder produktionen. Det bliver afgørende med afgrøder, der er tilpasset et mere varierende klima. Det vådere klima, særligt det vådere efterår, komplicerer anvendelsen af virkemidler mod udvaskning som f.eks. tidlig såning og efterafgrøder. Plan-teskyttelsen bliver i fremtiden både udfordret af klimaforandringerne, øgede problemer med pesticidresistens og færre godkendte plantebeskyttelsesmidler. Fugtigere efterår og mildere vintre giver bedre forhold for græsukrudt, herunder kvik. Det betyder, at forebyggelse af græsukrudt gennem sædskifte og IPM samt effektive græsherbicider og glyphosat bliver endnu mere afgørende som forudsætning for konventionelt landbrug.

E. Vanding og sikring af vand til markvanding

Der er ca. 450.000 ha, der kan markvandes i Danmark. Næsten al vand til markvanding er grundvand. Vandingskapaciteten på 450.000 ha varierer meget. Optimal og rettidig vanding kræver typisk en vandingskapacitet på mindst 4 mm/ha/dag. Den gennemsnitlige vandingskapacitet er formen- tlig 2½-3 mm. Der vandes næsten udelukkende med vandingskanoner og mange vandingsanlæg er af ældre dato. Kommunerne har forskellig administrationspraksis og giver normalt tilladelse til årligt at indvinde mellem 750 og 1200 m³/ha. De tildelte vandmængder svarer nogenlunde til det gennemsnitlige vandingsbehov set over en længere årrække. Det er en udfordring, at i tørre år med et stort vandingsbehov er vandingstilladelserne ikke tilstrækkelige til optimal markvanding.